

ARBEIDERNES UNGDOMSFYLKING

v/Sindre Lysø

sindre@auf.no

Vedtak om formell sanksjon for brudd på partiloven

Partilovnemnda viser til varsel av 17. juni 2019 om mulig vedtak om formell advarsel eller avkortning av statlig partistøtte som reaksjon på brudd på partiloven. Saken springer ut av Partirevisjonsutvalgets rapport om den rutinemessige kontrollen med et tilfeldig utvalg av politiske partier og partiledde som utvalget gjennomførte i 2018. Som det fremgår av varselet, gjelder saken dels utelatt rapportering etter partiloven § 18 fjerde ledd av bidrag i valgår fra LNU og LO Norge på til sammen kr. 1 723 594, dels utelatt rapportering etter partiloven § 20 første ledd fra LNU, LO Norge, Norsk Arbeidsmandsforbund og Studieforbundet AOF Norge på til sammen kr. 1 904 562, mottatt i 2017. Varselet inviterer til å korrigere mulige misforståelser om disse forhold og til eventuelt å fremme synspunkter på berettigelsen av en mulig reaksjon.

Arbeidernes Ungdomsfylking (AUF) ved Sindre Lysø besvarte varselet i e-post av 1. juli 2019.

Angående bidrag i valgår gjør AUF gjeldende at bidrag fra LNU (kr. 1 573 594,-) "tidligere [har] vært ansett fra SSB som offentlige midler, og derav ikke blitt innberettet som bidrag i valgkampår". Det vises til e-post-korrespondanse med SSB per september 2018 om samme sak kort tid før publisering av 2017-regnskapene. Der skriver SSB at "LNU er ikke en offentlig organisasjon. Så derfor har det kommet retningslinjer om at disse ikke skal anses som offentlig støtte. Men som bidrag fra andre organisasjoner (og i valgår rapporteres som valgkampbidrag). Men dette kan vi ta mer om på telefonen i morgen." AUF opplyser at man utarbeidet et forslag til rapportering der "LNU frifondsmidler ble flyttet fra post 3 *Statlig grunn- og stemmestøtte* til post 5 *annen offentlig støtte*. Som følge av dette er disse midlene ikke innberettet verken som valgkampbidrag eller bidrag som overstiger terskelverdien for identifisering."

Om bidraget fra LO Norge på kr. 150 000,- skriver AUF at det "ble mottatt 09.10.17, noe som vil si etter fristen for hva som er innberetningspliktig [etter § 18 (4)]. Vi fakturerte beløpet 31. august, som er før fristen for innberetning av valgkampbidrag". Deretter viser AUF til sin forståelse av loven, som er at det er tidspunktet for når partiledet "har beløpet i hende" som er avgjørende for når det skal rapporteres som bidrag i valgår.

E-post:
post@partilovnemnda.no
Internett:
www.partilovnemnda.no

Kontaktperson:
Daniel Giske
Tlf. 22 24 68 73

Adresse:
Partilovnemnda
Postboks 14
6801 FØRDE

Angående rapportering av enkeltbidrag ser AUF at bidragene fra LO (kr. 150 000,-) og Norsk Arbeidsmandsforbund (kr. 50 000,-) likevel "burde vært innrapportert som en del av den årlige økonomirapporteringen".

Om bidrag på kr. 130 968,- fra Studieforbundet AOF Norge, skriver AUF at dette "deles inn i kostnadsdekning av henholdsvis SMIL-kurs (60 928) som ble mottatt av oss 15.12.17 og en debattskolering (64 600) avholdt på Utøya som ble mottatt av oss 26.01.18, men inntektsført i regnskapet i 2017." Disse bidragene er altså regnskapsført i 2017, men verken rapportert eller identifisert særskilt etter loven § 20 første ledd.

Nemndas syn på saken

Partilovnemnda beklager at overgangen fra midlertidig til ny sekretariatledelse i løpet av sommeren og høsten 2019 har medført at saken har blitt liggende for lenge.

For å realisere partilovens formål om åpenhet om partienes økonomi (se § 1) er det av vesentlig betydning at bidrag over kr. 10.000 i valgår blir identifisert og rapportert senest fredag før valgdag (§ 18 fjerde ledd), og at bidrag over lovens terskelverdier blir identifisert og rapportert gjennom de årlige økonomirapportene (§ 20 første ledd).

En av Nemndas oppgaver er å "fatte vedtak om bruk av administrative sanksjoner og inndragning" i tilfelle disse reglene ikke blir fulgt (partiloven § 24 nr. 2 bokstav c), jf. partilovforskriften § 6-1 nr. 1.

Bidrag fra LNU

Fram til rapporteringen for 2016 (dvs. til og med våren 2017) opererte SSB med en definisjon av offentlig støtte som var misvisende vedrørende støtte fra LNU. Etter at problemstillingen hadde kommet opp våren 2017, tok SSB den opp med Partilovnemnda, som ved e-post 22. juni samme år klargjorde at støtte fra LNU etter partiloven ikke kan regnes som offentlig støtte. Nemnda nevner samtidig at korrekt kategorisering av praktiske grunner antagelig først ville kunne bli gjennomført konsekvent for rapporteringen våren 2018 (for regnskapsåret 2017). I mellomtiden ble status klargjort overfor partiene gjennom blant annet de regionale informasjonsmøtene høsten 2017.¹

Når SSB oppfordrer til å rapportere for foregående kalenderår, henvises partier og partiledde til partiportalen.no. Der ga PDF-notatet "Forklaringer til spørsmålene" nå følgende forklaring på svarskjemaposten "Annen offentlig støtte" (vår understrekning):

All offentlig støtte som ikke er rapportert ovenfor (i andre poster), skal tas med her. ... Dette kan for eksempel gjelde «momskompensasjon generell ordning» som de sentrale politiske ungdomsorganisasjonene kan søke Lotteritilsynet om. Det gjør også støtte til kursing og opplæring fra LNU (Norges barne- og ungdomsorganisasjoner) og/eller andre offentlige institusjoner.

Veiledning til RA-0604, Partifinansiering 2017. SSB, 14.03.2018 s. 5

¹ <https://www.partiportalen.no/PageFiles/12153/Presentasjon%20frå%20informasjonsmøte%202017.pdf> plansje 35.

Lovhenvising: § 19 (2) c.

Selvstendige, privatrettslige juridiske enheter som er finansiert helt eller delvis av offentlige midler, forstås som bidragsytere. ... F.eks. er midler mottatt fra LNU (Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner, fra BUR (Barne- og ungdomsråd) eller fra deres lokale enheter ikke offentlig støtte, men bidrag og føres under spørsmål 14.

PDF-notatet inneholder altså to motstridene utsagn angående kategoriseringen av støtte fra LNU. I Altinn-versjonen av skjemaet, som AUF har benyttet for årsrapportering, er definisjonen derimot entydig ved at setningen "Det gjør også støtte ... fra LNU" i første avsnitt er fjernet.

E-postkorrespondansen mellom AUF og SSB i september 2018 viser som utgangspunkt tydelig at LNU-midlene skal forstås "som bidrag fra andre organisasjoner". Neste setning etterlater likevel en viss uklarhet ("Men dette kan vi ta mer om på telefonen i morgen"), og i årsrapporten valgte AUF til slutt å oppføre beløpet som "Annen offentlig støtte".

Sett under ett gir kommunikasjonen etter vårt skjønn rimelig klar beskjed om at LNU-støtten skal forstås som bidrag. Nemnda ser likevel at kommunikasjon fra offentlige instanser som medvirker i forvaltningen av partilovsystemet har kunnet bidra til misforståelser. AUF har heller ikke vært alene om å ha misforstått hvordan midler fra LNU skal kategoriseres. Dessuten mottok AUF de nevnte LNU-midlene året før den nevnte e-postkorrespondansen og før kategoriseringen ble klargjort, dvs. på et tidspunkt da de tilgjengelige omtalene viste at bidrag fra LNU skulle forstås som offentlig støtte. Saken ble først klargjort offentlig på høstmøtene 2017 og i den veiledningen til Altinn-skjemaet som ble gjort tilgjengelig våren 2018.

I lys av forhistorien avholder Partilovnemnda seg fra å konstatere at det aktuelle bruddet på loven var av en slik art at det bør resultere i en forvaltningssanksjon. Med sikte på fremtidige saker presiserer vi likevel at forståelsen av loven på dette punkt nå er avklart, jf. også tolkningsuttalelse av 24. oktober 2019.²

Andre bidrag

Partilovnemnda bekrefter AUFs syn om at det er tidspunktet da beløpet er partiledet i hende som er avgjørende for om bidrag skal rapporteres etter loven § 18 fjerde ledd. Bidraget på kr. 150 000,- fra LO Norge var således ikke rapporteringspliktig som bidrag i valgår. Det skulle imidlertid ha vært identifisert i årsrapporten. Det samme gjelder bidraget på kr. 50 000,- fra Norsk Arbeidsmandsforbund.

Overføringene fra Studieforbundet AOF til "kostnadsdekning" ble korrekt inntektsført i 2017, jf. forskriften § 3-2. Men uavhengig av når de faktisk ble mottatt, skulle også disse bidragene ha vært identifisert i sammenheng med dette regnskapet, jf. loven § 20 første ledd.

---

² <https://www.partilovnemnda.no/Documents/Partilovnemnda/Vedtak/2019%20-%20Tolkningsuttalelse%20-%20Bidrag%20fra%20LNU%20og%20BUR.pdf>

Partilovnemnda kan ikke se at partiledet har påpekt forhold som gir grunnlag for å la bruddene på innberetningsplikten etter § 20 første ledd passere uten forvaltnings sanksjon i form av vedtak om avkortning av partistøtte. Manglende kunnskap om regelverket eller sviktende interne rutiner gir ikke grunn til å bryte loven. Dette gjelder i særlig grad på et område av så stor betydning for å realisere lovens formål om åpenhet om partifinansiering utenfor systemet for statlig støtte, og dermed for tilliten til vårt politiske system, som det her er tale om.

Ifølge partilovforskriften § 6-1 (2) skal reaksjonens størrelse i det enkelte tilfelle fastsettes under hensyn til likebehandling og til et rimelig forhold mellom lovbrudd og reaksjon. Størrelsen må fastsettes ut fra en sammensatt vurdering der ikke minst hensynet til allmennpreventiv virkning, tillegges vekt. Dette hensynet forsterkes når lovbruddene, som i denne saken, ble avdekket gjennom rutinekontroll med et tilfeldig utvalg av partier og partiledet og dermed ellers ikke ville ha kommet for en dag.

I enkelte tidligere saker har Nemnda valgt å fastsette avkortningens størrelse med utgangspunkt i størrelsen av den statlige støtten til partiet eller partiledet i vedkommende år, f.eks. slik at den ble satt til halvparten av dette beløpet. For AUF utgjorde halvparten av den statlige støtten i 2017 kr. 1 246 580.

Et annet alternativ som har vært benyttet, er å fastsette avkortningen med utgangspunkt i de beløp som skulle ha vært innrapportert. Etter fradrag av manglende innrapportering av bidrag fra LNU, har AUF unnlatt å identifisere bidrag på kr. 330 968.

Tross de skjerpene omstendighetene i saken, anser Nemnda avkortning med f.eks. halvparten av statsstøtten i 2017 som vesentlig for mye. Til fordel for en betydelig avkortning taler det likevel at partiorganisasjoner med fast sekretariat og betydelige ressurser til sin rådighet, slik som AUF, har langt bedre forutsetninger for å oppfylle sine plikter etter partiloven enn partiledet som stort sett baserer sin administrasjon på frivillighet.

Samtidig legger Nemnda en viss vekt på den usikkerheten for AUF som må ha fulgt av at vedtaket i en sak som springer ut av manglende identifisering våren 2018, har blitt liggende i ytterligere et halvt år etter at saksbehandlingen var fullført og først blir truffet våren 2020. Nemnda velger derfor å sette avkortningen til omtrent halvparten av summen av de beløpene som skulle ha vært rapportert. Også dette må regnes som et betydelig beløp.

Med hjemmel i partilovens § 24 andre ledd jf. § 28 treffer Partilovnemnda følgende

vedtak:

Den statlige partistøtten til Arbeidernes Ungdomsfylking i 2020 avkortes med kr. 165 000.
Avkortningen kan fordeles på to eller flere utbetalingsterminer.

Saken ble drøftet i Nemndas møte 20. mars 2020, der alle medlemmene var tilstede. Vedtaket er enstemmig.

**

Partilovnemnda kan selv omgjøre sine vedtak dersom grunnlaget for vedtaket viser seg å ha vært utilstrekkelig eller kompetanse til omgjøring følger av forvaltningsloven § 35 nr. 1 og nr. 5. Ellers er søksmål for domstolene eneste mulighet for å få vedtaket overprøvd, jf. partiloven § 28 nr. 2.

**

Nemndas vedtak om avkortning av støtte skal etter forskriften § 6-4 meddeles partiet eller partiledet. I tillegg sendes vedtaket i kopi til partiledets hovedorganisasjon. Etter samme bestemmelse skal vedtaket meddeles departementet. Nemnda legger til grunn at departementet varslers fylkesmannen, som er ansvarlig for utbetaling av støtte.

For Partilovnemnda

Eivind Smith
Leder

Daniel Giske
Sekretariatsleder

Kopi:

Arbeiderpartiet v. Hege Bogfjellmo hege.bogfjellmo@arbeiderpartiet.no
Kommunal- og moderniseringsdepartementet postmottak@kmd.dep.no